

گفتارهای

مَنْصُورِ هَاشِمِي خراسانی

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ نماز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شش گفتار از آن جناب درباره‌ی احکام شک در نماز

۱. أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الدَّامَغَانِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ الْهَاشِمِيَّ الْخُرَّاسَانِيَّ عَنِ الرَّجُلِ يَشْكُ فِي الْقِرَاءَةِ وَهُوَ رَاكِعٌ، فَقَالَ: قَدْ قَرَأَ وَسَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَشْكُ فِي الرَّكُوعِ وَهُوَ سَاجِدٌ، فَقَالَ: قَدْ رَكَعَ وَسَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَشْكُ فِي السُّجُودِ فَلَا يَدْرِي هَلْ سَجَدَ وَاحِدَةً أَمْ اثْنَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ، فَقَالَ: يَسْجُدُ حَتَّى يَسْتَيْقِنَ وَلَا يَقُومُ شَاكًّا وَلَا يَنْصَرِفُ.

ترجمه‌ی گفتار:

علی بن اسماعیل دامغانی ما را خبر داد، گفت: از منصور هاشمی خراسانی درباره‌ی مردی پرسیدم که در قرائت شک می‌کند، در حالی که به رکوع رفته، پس فرمود: قرائت کرده است و از او درباره‌ی مردی پرسیدم که در رکوع شک می‌کند، در حالی که به سجده رفته، پس فرمود: رکوع کرده است و از او درباره‌ی مردی پرسیدم که در سجده شک می‌کند، پس نمی‌داند که آیا یک سجده کرده است یا دو سجده، در حالی که نشسته است، پس فرمود: سجده می‌کند تا یقین کند و با شک بر نمی‌خیزد و سلام نمی‌دهد.

۲. أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْهَرَوِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ عَنِ الرَّجُلِ يَشْكُ فِي صَلَاتِهِ فَلَا يَدْرِي أَثَلَاثًا صَلَّى أَمْ أَرْبَعًا، فَقَالَ: يَبْنِي عَلَى الْيَقِينِ فَإِنَّ الْمَشْكُوكَ فِيهِ لَيْسَ بِشَيْءٍ، قُلْتُ: وَمَا تُرِيدُ مِنَ الْيَقِينِ؟ قَالَ: يَبْنِي عَلَى الثَّلَاثِ فَيَرْكَعُ رَكْعَةً أُخْرَى ثُمَّ يَسْجُدُ سَجْدَتَيْنِ بَعْدَ أَنْ يُسَلِّمَ فَإِنْ كَانَتْ صَلَاتُهُ تَامَةً كَانَتْ الرَّكْعَةُ وَالسَّجْدَتَانِ نَافِلَةً وَإِنْ كَانَتْ صَلَاتُهُ نَاقِصَةً كَانَتْ الرَّكْعَةُ تَمَامَ صَلَاتِهِ وَالسَّجْدَتَانِ تُرْعَمَانِ الشَّيْطَانِ!

ترجمه‌ی گفتار:

محمد بن عبد الرحمن هروی ما را خبر داد، گفت: از منصور درباره‌ی مردی پرسیدم که در نماز خود شک می‌کند، پس نمی‌داند که آیا سه رکعت خوانده است یا چهار رکعت، پس فرمود: بنا را بر یقین می‌گذارد؛ چراکه مشکوک چیزی محسوب نمی‌شود، گفتم: مقصودتان از یقین چیست؟ فرمود: بنا را بر سه رکعت می‌گذارد، پس یک رکعت دیگر می‌خواند و سپس دو سجده بعد از اینکه سلام داد به جای می‌آورد، پس اگر نمازش کامل بوده باشد، یک رکعت و دو سجده نافله‌ای بوده است و اگر نمازش ناقص بوده باشد، یک رکعت مکمل نمازش بوده است و دو سجده شیطان را خوار می‌کند!

۳. أَخْبَرَنَا حَمَزَةُ بْنُ جَعْفَرِ الْقُمِّيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ الْمَنْصُورَ يَقُولُ: مَنْ شَكَ فِي صَلَاتِهِ فَلْيَبْنِ عَلَى الْيَقِينِ فَإِنَّ الزِّيَادَةَ خَيْرٌ مِنَ النُّقْصَانِ، قُلْتُ: إِنَّ مَنْ عِنْدَنَا يَقُولُونَ يَبْنِي عَلَى الْأَكْثَرِ، قَالَ: لَا يَبْنِي عَلَى الشُّكِّ وَلَا يَعْتَدُّ بِهِ وَلَكِنْ يَبْنِي عَلَى الْيَقِينِ وَيُتِمُّ عَلَيْهِ، قُلْتُ: إِنَّهُمْ يَرَوُونَ ذَلِكَ عَنْ أَهْلِ الْبَيْتِ، قَالَ: نَحْنُ أَعْلَمُ مِنْهُمْ بِأَهْلِ الْبَيْتِ وَلَوْ رَجَعُوا إِلَيْنَا لَعَلَّمْنَاهُمْ.

ترجمه‌ی گفتار:

حمزة بن جعفر قمی ما را خبر داد، گفت: شنیدم منصور می‌فرماید: هر کس در نماز خود شک کند باید بنا را بر یقین بگذارد؛ چراکه زیادت از نقصان بهتر است، گفتم: کسانی که نزد ما هستند می‌گویند بنا را بر بیشتر می‌گذارد، فرمود: بنا را بر شک نمی‌گذارد و به آن اعتنایی نمی‌کند، بلکه بنا را بر یقین می‌گذارد و با آن تمام می‌کند، گفتم: آنان این را از اهل بیت می‌کنند، فرمود: ما از آنان به اهل بیت داناتریم و اگر به ما رجوع کنند به آنان می‌آموزیم.

۴. أَخْبَرَنَا عَيْسَى بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ الْجُوزْجَانِيُّ، قَالَ: سَمِعْتُ الْمَنْصُورَ يَقُولُ: مَنْ لَمْ يَدْرِ أَثْنَتَيْنِ صَلَّى أَمْ ثَلَاثًا فَلْيَجْعَلْهَا ثِنْتَيْنِ وَمَنْ لَمْ يَدْرِ أَثَلَاثًا صَلَّى أَمْ أَرْبَعًا فَلْيَجْعَلْهَا ثَلَاثًا وَمَنْ لَمْ يَدْرِ أَرْبَعًا صَلَّى أَمْ خَمْسًا فَلْيَجْعَلْهَا أَرْبَعًا وَلَيْسَ جُدُّ سَجْدَتِي السَّهْوِ، قُلْتُ: فَمَنْ لَمْ يَدْرِ أَثْنَتَيْنِ صَلَّى أَمْ ثَلَاثًا أَمْ أَرْبَعًا؟ قَالَ: يُعِيدُ.

ترجمه‌ی گفتار:

عیسی بن عبد الحمید جوزجانی ما را خبر داد، گفت: شنیدم منصور می‌فرماید: هر کس نداند که آیا دو رکعت خوانده است یا سه رکعت، باید آن را دو رکعت قرار دهد و هر کس نداند که آیا سه رکعت خوانده است یا چهار رکعت، باید آن را سه رکعت قرار دهد و هر کس نداند که آیا چهار رکعت خوانده است یا پنج رکعت، باید آن را چهار رکعت قرار دهد و باید دو سجده‌ی سهو به جای آورد، گفتم: هر کس نداند که آیا دو رکعت خوانده است یا سه رکعت یا چهار رکعت چطور؟ فرمود: اعاده می‌کند.

۵. أَخْبَرَنَا جُبَيْرُ بْنُ عَطَاءٍ الْحُجَنْدِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ عَنْ رَجُلٍ يَشْكُ فِي صَلَاتِهِ حَتَّى لَا يَدْرِي كَمْ صَلَّى، فَقَالَ: يُعِيدُ حَتَّى يَسْتَيْقِنَ، قُلْتُ: إِنَّهُ مُبْتَلَى بِذَلِكَ لَا يُصَلِّي صَلَاةً إِلَّا وَدَشْكُ فِيهَا، قَالَ: هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ، فَلَا يَعْتَدُ بِشَكِّهِ وَلِيَمُضِ فِي صَلَاتِهِ.

ترجمه‌ی گفتار:

جُبیر بن عطاء خجندی ما را خبر داد، گفت: از منصور درباره‌ی مردی پرسیدم که در نماز خود شک می‌کند، تا جایی که نمی‌داند چند رکعت خوانده است، فرمود: اعاده می‌کند تا یقین پیدا کند، گفتم: او به آن گرفتار است، هیچ نمازی را نمی‌خواند مگر اینکه در آن شک می‌کند، فرمود: این از کار شیطان است، پس به شک خود اعتنا نکند و به نماز خود ادامه دهد.

۶. أَخْبَرَنَا صَالِحُ بْنُ مُحَمَّدٍ السَّبْزَوَارِيُّ، قَالَ: سَمِعْتُ الْمَنْصُورَ يَقُولُ: مَنْ شَكَ فِي صَلَاتِهِ فَلْيُتِمَّهَا إِلَّا أَنْ يَشْكَ فِي الرَّكَعَتَيْنِ الْأُولَتَيْنِ فَإِنَّهُمَا أُمُّ الصَّلَاةِ وَلَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَشْكَ فِيهِمَا وَيَنْبَغِي لِمَنْ يَشْكُ فِيهِمَا أَنْ يَسْتَأْنِفَ الصَّلَاةَ.

ترجمه‌ی گفتار:

صالح بن محمد سبزواری ما را خبر داد، گفت: شنیدم منصور می‌فرماید: هر کس در نماز خود شک کند باید آن را کامل کند، مگر اینکه در دو رکعت اول شک کند؛ چراکه آن دو بنیاد نماز هستند و برای کسی شایسته نیست که در آن دو شک کند و برای کسی که در آن دو شک می‌کند شایسته است که نماز را از سر بگیرد.

شرح گفتار:

برای خواندن شرح این گفتارهای نورانی، به پرسش و پاسخ ۲۷۰ مراجعه کنید.

با کمال احترام به سیدالمرتبین منصور هاشمی خراسانی

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی، حفظ الله تعالی

